NOORD NEDERLANDS TONEEL

EXIT

MACBETH

PROGRAMMA

AN ANSWER TO MACBETH

EXIT Macbeth is a stage direction: it is a call for Macbeth to leave the stage. For far too long, our stories have been populated by (mostly male) heroes. But the shadow of Macbeth hides a world teeming with quirky characters, animals, magical events and nature. If we carefully remove our tragic hero from the fabric of his own play, all that we normally call 'the set' or 'the extras' is given the attention it deserves. *EXIT Macbeth* shines the spotlight on the witches, the servants, the advancing forest and the mouse in the corner of the dining room.

Theatre-makers Jana Vetten and Jan-Christoph Gockel didn't want to make a Macbeth adaptation, but to formulate a theatrical response to the original. As such, the result is perfectly understandable if you have no idea who Macbeth is. Through improvisations, collecting text fragments such as Shakespeare quotes, poetry, academic literature and websites of witch museums, an associative montage performance was created. A collage of sound bites, images, fragments and situations that is not so much telling a story, but, like music, is constantly invoking new ambiances.

DOING JUSTICE TO HISTORY

In so doing, Vetten and Gockel want to do justice to history in a theatrical-poetic way: by allowing the voices that aren't listened to in the original play to be heard. Such as the voices of the animals, the witches, and nature. If the attention is shifted from the problems of the generals and kings to the (super)natural and the magical, it creates space for an imaginative, humorous and associative way of theatre-making.

Gockel and Vetten have noticed two things about the original play. One, the witches are severely overlooked. They set the whole story of Macbeth in motion, but only get to make three brief appearances. Apart from their prophecies for the future (which all come true, by the way), they play no significant role in the story.

Two, when Macbeth is off-stage for a while, the play shows us that nature is fiercely resisting the violence of mankind. This actually results in some of Shakespeare's most beautiful poetry. And in times of climate crisis, it is fitting that we listen to nature.

THE ANIMALS

A large part of the performance is dedicated to the animals. Together with a taxidermist from the Berlin Nature Museum, puppet maker Michael Pietsch has created animal puppets. For this purpose, they used animals that had died through accident or natural causes and were being kept in a freezer, about to be forgotten. Normally, Pietsch performs on stage himself as a puppeteer. But when he saw the interdisciplinary ensemble of dancers and actors at work, he decided to leave the manipulation of the animals to the dancers and actors. The animals are respectfully re-animated by them, which literally means: to breathe life into.

This way, the animals become a symbol for how we treat nature. In the famous banquet scene of the original Macbeth, the ghost of his murdered friend Banquo forces Macbeth to face his crimes as well. *EXIT Macbeth* wants to be that uninvited guest too, the one who won't let themselves be chased away, but constantly reminds us of our fuck-ups.

NOORD NEDERLANDS TONEEL GOES INTERNATIONAL

In the coming years, Noord Nederlands Toneel will invite international theatre makers who share our interdisciplinary way of theatre-making to work with our ensemble of dancers, actors and musicians. Jana Vetten is a freelance director with several theatre houses in Germany and Austria. Jan-Christoph Gockel has worked with many major German theatre houses and is a member of the artistic management of the Münchner Kammerspiele. Together with his artistic partner Michael Pietsch, he forms the company peaches&rooster.

EXIT Macbeth should be viewed as any other NITE or NNT performance. During this performance, it is impossible to see and hear everything that is to be seen and heard. Just follow your intuition. Let go of what you think you know and let yourself be surprised by a mosaic, a whirlwind of images and sounds, and let yourself be moved.

EEN ANTWOORD OP MACBETH

EXIT Macbeth (“Macbeth af”) is een regie-aanwijzing: het is een oproep aan Macbeth om het podium te verlaten. Al veel te lang worden onze verhalen bevolkt door (vooral mannelijke) helden. Maar in de schaduw van Macbeth krioelt het van de eigenzinnige personages, dieren, magische gebeurtenissen en natuur. Als we onze tragische held zorgvuldig uit het weefsel van zijn eigen stuk trekken, krijgt al datgene dat we normaal gesproken ‘het decor’ of ‘de figuranten’ noemen, de aandacht die het verdient. *EXIT Macbeth* zet de volgspot op de heksen, het bedienende personeel, het oprukkende bos en de muis in de hoek van de eetzaal.

Theatermakers Jana Vetten en Jan-Christoph Gockel wilden geen Macbeth-bewerking maken, maar een theatraal antwoord formuleren op het origineel. Het resultaat is dan ook prima te bekijken als je geen idee hebt wie Macbeth is. Via improvisaties, het verzamelen van tekstfragmenten als Shakespeare-quotes, poëzie, academische literatuur en websites van heksenmusea ontstond een associatieve montagevoorstelling. Een collage aan soundbites, beelden, fragementen en situaties die niet zozeer een verhaal vertelt, maar, net zoals muziek, voortdurend nieuwe sferen oproept.

RECHT DOEN AAN DE GESCHIEDENIS

Vetten en Gockel willen zo op een theatraal-poëtische manier recht doen aan de geschiedenis door ruimte te geven aan stemmen waar in het oorspronkelijk stuk niet naar geluisterd wordt. Zoals de stemmen van de dieren, de natuur en de heksen. Als we onze blik verleggen van de problemen van generaals en koningen naar het (boven)natuurlijke en het magische, dan komt er ruimte voor een manier van fantasievol, humoristisch en associatief theatermaken.

Twee zaken vallen namelijk op in het originele stuk. Zo komen de heksen er vrij bekaaid vanaf. Ze zetten het hele verhaal van Macbeth in beweging, maar mogen in het originele toneelstuk maar drie keer kort acte de présence geven. Ze spelen, naast de toekomstvoorspellingen die ze doen (en die overigens allemaal uitkomen) geen rol van betekenis in het verhaal.

Daarnaast zien we dat, als Macbeth even van het toneel is verdwenen de natuur in het stuk zich met alle macht verzet tegen tegen het geweld van de mens. Dat levert hier en daar Shakespeares allermooiste poëzie op. En in tijden van een klimaatcrisis is het gepast dat wij onze oren spitsen.

DE DIEREN

Een belangrijke rol in de voorstelling is ingeruimd voor de dieren. Poppenmaker Michael Pietsch creëerde dierenpoppen samen met een taxidermist van het Berlijnse Natuurmuseum. Daarvoor gebruikten ze dieren die, na door een noodlottig ongeval of door natuurlijke oorzaak te zijn overleden, in een vriezer vergeten dreigden te worden. Normaal gesproken staat Pietsch zelf als poppenspeler op het toneel. Toen hij echter het interdisciplinair ensemble van dansers en acteurs aan het werk zag, besloot hij het spelen met de dieren over te laten aan de dansers en acteurs. De dieren worden door hen met alle respect door opnieuw geanimeerd, wat letterlijk betekent: leven ingeblazen

De dieren worden zo een symbool voor hoe wij de natuur behandelen. In de beroemde banketscène in Macbeth dwingt de geest van zijn vermoorde vriend Banquo Macbeth ook zijn misdaden onder ogen te zien. *EXIT Macbeth* wil ook die ongenode gast zijn, die zich niet laat verjagen, maar ons wel constant herinnert aan onze fuckups.

NOORD NEDERLANDS TONEEL GOES INTERNATIONAL

Het Noord Nederlands Toneel nodigt de komende jaren internationale theatermakers uit die onze interdisciplinaire manier van theatermaken delen om met ons ensemble van dansers, acteurs en musici te werken. Jana Vetten is freelance regisseur bij verschillende theaterhuizen in Duitsland en Oostenrijk. Jan-Christoph Gockel werkte bij tal van grote Duitse theaterhuizen en is lid van de artistieke leiding van de Münchner Kammerspiele. Samen met zijn artistieke partner Michael Pietsch vormt hij het gezelschap peaches&rooster.

Bekijk *EXIT Macbeth* als iedere andere NITE- of NNT-voorstelling. Het is bij deze voorstelling onmogelijk om alles te zien en te horen. Volg bij het kijken vooral je intuïtie. Laat los wat je denkt te weten en laat je verrassen door een mozaïek, een wervelwind aan beelden en geluiden en laat je raken.

JÉSULA TOUSSAINT VISSER
SARAH JANNEH
AND DUNCAN'S HORSES - A THING MOST STRANGE AND CERTAIN -
BEAUTEOUS AND SWIFT, THE MINIONS OF THEIR RACE,
TURN'D WILD
IN NATURE, BROKE THEIR STALLS, FLUNG OUT,
CONTENDING 'GAINST OBEDIENCE, AS THEY WOULD MAKE
WAR WITH MANKIND.
'TIS SAID THEY ATE EACH OTHER.
ROSIE REITH
ANGELA HERENDA

CREDITS

REGIE: JANA VETTEN, JAN-CHRISTOPH GOCKEL
CAST: ANGELA HERENDA, SARAH JANNEH, BIEN DE MOOR, ROSIE REITH, JÉSULA TOUSSAINT VISSER, GIER, HERT, KAMEROENSCHAAP, MEEUW, RAAF, VOS EN VOS
POPPENONTWERP EN COACHING: MICHAEL PIETSCH
COMPOSITIE EN HOORSPEL: MATTHIAS GRÜBEL
KOSTUUM- EN DECORONTWERP: JANINA BRINKMANN
LICHTONTWERP: WIL FRIKKEN
GELUIDSONTWERP: ROBERT VAN DELFT
DRAMATURGIE: THOMAS LAMERS, KARIN STRANNED (STAGIAIR)
REGIE-ASSISTENTIE: LUDY GOLSTEIN
TECHNISCHE CREW: SJORS VRIENS, ROBERT VAN DELFT, TIJMEN HOFSTRA, JAN ALFERS VAN KOOT, MICHIEL SCHNELLE, TOM VOLLEBREGT
PRODUCTIE: NIRAN STRAUB
MARKETING: ELKE SPAAN
EDUCATIE: SARAH VAN DER MEERE
BOVENTITELING: LISA VAN DEN BURG, KARLA NABKI
KOSTUUMATELIER EN KLEDER: ESTELA MULLER

SPECIALE DANK AAN: ALLE MEDEWERKERS VAN HET NOORD NEDERLANDS TONEEL EN CLUB GUY & RONI, ALIDTCHA BINAZON, MARTIJN HALIE, RONI HAVER, ELENA IVONA, MARC VAN HELDEN, BAS PEPERKOORN

DEZE VOORSTELLING IS TOT STAND GEKOMEN MET STEUN VAN:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

provincie groningen

Gemeente Groningen